

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น เทศบาลเมืองพนัสนิคม

.....

➤ ด้านหัตถกรรม

งานจักสาน (ศูนย์จักสานใหญ่ที่สุดในโลก)

เจ้าของภูมิปัญญา	: นางปราณี มุลผลา
สถานที่ตั้ง	: 60 ซ.โรงฆ่าสัตว์ ถ.จันทร์อำนวย ต.พนัสนิคม อ.พนัสนิคม จ.ชลบุรี
เบอร์โทรศัพท์	: 086-017-2450

ข้อมูล

ศูนย์จักสานใหญ่ที่สุดในโลก เป็นแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านงานจักสานด้วยไม้ไผ่ โดยเฉพาะการอนุรักษ์ฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งมีปราชญ์ชาวบ้านเป็นผู้ถ่ายทอดข้อมูล

เดิมในสมัยก่อนชาวอำเภอพนัสนิคมส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพ ทำไร่ ทำนา หาปู หาปลา เป็นอาหารในแต่ละวัน และได้นำไม้ไผ่ที่หามาจากละแวกที่อยู่อาศัยมาตัดสานทำเป็นอุปกรณ์และเครื่องมือในการจับสัตว์น้ำ เช่น ไซ ตุ่ม ลอบ ตะแกรงสำหรับเอาไวใช้ช้อนกุ้ง หอย ปู ปลา ต่อมาจึงได้พัฒนามาเป็นฝาชีครอบกับข้าวเพื่อป้องกันแมลงเข้ามาตอมอาหาร และพัฒนาเป็นการสานฝาชีให้มีลวดลายสีสันสวยงามมากขึ้น จึงทำให้เครื่องจักสานพนัสนิคมเป็นที่นิยมของคนทั่วไปและจำหน่ายอย่างแพร่หลาย พ.ศ.2544 ชาวบ้านจึงรวมตัวกันเพื่อจัดตั้ง “กลุ่มจักสานชุมชนย่อยที่ 1” เพื่อผลิตผลงานและพัฒนาสินค้าเกี่ยวกับการจักสานไม้ไผ่ไว้จำหน่ายเป็นรายได้ให้แก่สมาชิก

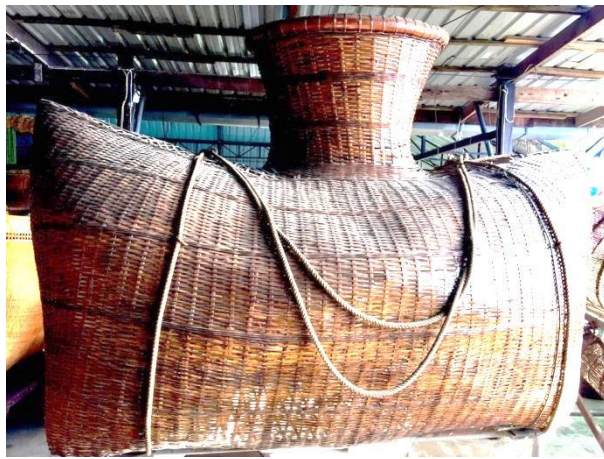
ต่อมา นางปราณี มุลผลา ประธานกลุ่มฯ ได้เข้าร่วมโครงการอบรม สัมมนา และศึกษาดูงานจากสถานที่ต่างๆ จึงเกิดแนวคิดนำเครื่องจักสานที่ใช้ในงานประเพณีของชุมชนมาจัดแสดงและตัดสินใจก่อตั้ง “ศูนย์จักสานใหญ่ที่สุดในโลก” ขึ้น เพื่ออนุรักษ์งานเครื่องจักสานให้คงอยู่ไม่สูญหายไป

ภายในพื้นที่ แบ่งเป็น

- พิพิธภัณฑ์เครื่องจักสาน จัดแสดงเครื่องจักสานขนาดใหญ่ เช่น ครุฑ กล่องข้าวน้อย บ้านจักสาน ตะกร้าสาน เป็นต้น

- พิพิธภัณฑ์สิ่งของโบราณ
- โขนพระราชประวัติรัชกาลที่ 1-10
- โขนนิทรรศการศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราช
- โขนการเรียนรู้และสาธิตการจักสาน
- โขนแสดงและจำหน่ายสินค้า
- ตัวอย่างการพัฒนาเครื่องจักสาน

ศูนย์จักสานใหญ่ที่สุดในโลก

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น เทศบาลเมืองพนัสนิคม

.....

➤ ด้านศิลปกรรม

การแสดงเอ็งกอ

เจ้าของภูมิปัญญา : นายบุญชัย ทิพยางกูร
สถานที่ตั้ง : โรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางทুমมาวาส “ศิริอุปถัมภ์”
ถ.ทুমมาวาส ต.พนัสนิคม อ.พนัสนิคม จ.ชลบุรี
เบอร์โทรศัพท์ : 081-344-9060

ข้อมูล

เอ็งกอ เป็นศิลปะการแสดงของชาวจีน ที่มาพร้อมกับชาวจีนอพยพ ที่ได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ร่วม 100 ปี และได้อนุรักษ์ศิลปะนี้มาตลอดหลายช่วงอายุบรรพบุรุษ ปัจจุบันเอ็งกอได้กลายเป็นศิลปวัฒนธรรมของชาวอำเภอพนัสนิคมไปแล้ว และได้ร่วมกันจัดตั้งเอ็งกอขึ้นมาอีกเพื่อความสามัคคีและการออกกำลังกายที่สำคัญ ต้นกำเนิดของเอ็งกอ ตามประวัติศาสตร์ของประเทศจีนกล่าวไว้ว่า ณ ที่เมืองหนึ่งของจีน มีพวกกบฏได้ทำการยึดเมืองและกระทำการไม่เหมาะสม จึงทำให้เหล่าขุนนาง เศรษฐี ประชาชน ไม่ว่าจะยากดีมีจน ได้รวมพลังกัน เพื่อที่จะต่อสู้และต้องการให้เมืองที่ตนอาศัยอยู่ ได้กลับคืนมา จึงมีคนกลุ่มนี้ซึ่งรวมเอาบรรดาชนชั้นต่างๆ ร่วมแรงร่วมใจกัน และมีความสามัคคีกัน ได้คิดหาวิธีการต่างๆ ที่จะเข้าเมืองโดยไม่ถูกพวกกบฏจับได้ และที่สำคัญคือต้องจำหน้าไม่ได้ คนกลุ่มนี้จึงคิดการแสดงขึ้นมาชุดหนึ่ง ให้มีความแตกต่างกันกับการแสดงที่เป็นชุดจิ้งและเรียกขานว่า เอ็งกอ และวันสำคัญก็มาถึง เหล่าคนกล้าได้แต่งกายเป็นชุดรัดกุมเหมือนทหารที่ออกศึกในรูปแบบการแสดงด้วยการเต้นตีไม้ สร้างความเร้าใจให้ผู้คนสนใจทำให้ทหารฝ่ายกบฏแม้กระทั่งขุนนางกังฉินก็ไม่สามารถจำหน้าคนเหล่านี้ได้ เนื่องจากมีการวาดหน้าทั้งใบหน้าแต่งเต็มสีสันทึบมืดดำ ประชาชนที่อยู่ในเมืองที่ทราบข่าวและเป็นพวกเดียวกัน ได้เตรียมซ่อน มีด ซ่อนดาบ ไว้ให้พวกเอ็งกอ เมื่อการแสดงเริ่มต้น ทุกคนต่างสนใจที่ชม แม้ขุนนางกังฉินก็ชื่นชม บรรดาพวกกบฏต่างก็ชื่นชม เมื่อการแสดงได้ล่องเลยมานพอสสมควร ก็ถึงเวลาที่ผู้กล้าทั้งหลายที่แสดงเอ็งกอ ได้เปลี่ยนมาเป็นคณะกู้เมือง และสามารถจับพวกกบฏ ขุนนางกังฉินได้ ที่สำคัญคือได้เมืองกลับคืนมาสำเร็จ

ตามประวัตินั้น คล้ายกับวีรบุรุษเขาเหลียงซาน ซึ่งถ้าได้ศึกษาอย่างละเอียด จะมีเกร็ดเล็กเกร็ดน้อยแทรกอยู่อย่างมาก เช่น นักแสดงเอ็งกอ ได้แต่งหน้าและท่าทาง ให้เหมือน บู้ซัง พระจิ้น และการแสดงแต่ละครั้งถ้าเป็นชุดสมบูรณ์ ต้องใช้ผู้แสดงจำนวน 108 คน แต่ในปัจจุบันเรามักจะเห็นไม่ครบ เนื่องจาก การแสดง การเตรียมความพร้อมทั้งทางกายจิตใจ เสื้อผ้า นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือหลายอย่าง อีกสาเหตุ

ก็คือ การมีการแสดงเอ็งกอครบ จำนวน 108 คนนี้มักจะมีเหตุการณ์สูญเสียชีวิตของนักแสดงเอ็งกอเกิดขึ้น จึงทำให้ผู้แสดงมีจำนวนไม่ครบจนทุกวันนี้ และส่วนใหญ่ที่แสดงโชว์ หรือออกงานประเพณีต่างๆ มักจะมีผู้แสดงอย่างต่ำ 40 คนขึ้นไปเสมอ ซึ่งไม่รวมพวกตีล้อ เปาเขาควาย ตีกลองใหญ่ ฉาบเล็ก ฯลฯ

ปัจจุบัน การแสดงเอ็งกอ ได้ดำเนินการฝึกซ้อม ณ มูลนิธิสว่างกุศลธรรมสถาน และโรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางทুমมาวาสา สาเหตุที่ใช้สถานที่ดังกล่าว เนื่องจากอยู่ใกล้แหล่งชุมชนสามารถสัญจรไปมาสะดวก และนักเรียนนักแสดง ได้เปิดกว้างรับจากนักเรียนทั่วไป ทั้งในสังกัดเดียวกันและนอกสังกัด รวมทั้งเด็กๆ ที่มีใจรัก

ลักษณะกิจกรรม

ก่อนการฝึกซ้อม ต้องเชิญผู้ใหญ่ทำพิธีอัญเชิญเทพเจ้า ตามความเชื่อของชาวจีนคือ ต้นข้าวที่เป็นต้นกำพวดแต่มีสภาพสมบูรณ์ (เหตุผล เนื่องจากต้องการให้ต้นข้าวสามารถแตกหน่อ ออกกอแผยแพร่ได้) และแห่รอบตลาดเมือง เพื่อความเป็นสิริมงคล หลังจากนั้นนำไปประทับ ณ สถานที่ฝึกซ้อม มีโต๊ะบูชาเทพเจ้า และปกรัมไว้บนโต๊ะ (ร่มต้องเป็นร่มกระดาษที่คนจีนนิยมใช้) ให้นักแสดงกราบไหว้เคารพบูชา ทุกครั้ง และทุกวันต้องมีของมงคล โดยเฉพาะขนมจันอับ ผลไม้ มาไหว้บูชา น้ำดื่ม น้ำชา ต้องไม่ขาด การฝึกซ้อมจะเน้นกำลังของร่างกาย แขน ขา ทุกส่วนของร่างกาย ทั้งนี้เพื่อความพร้อมเพรียงและกระบวนท่าที่สวยงาม

ก่อนการแสดง ต้องนำขนมไหว้ของชาวจีน ที่เรียกว่า ง้วนก้วย นำมาไหว้และเดินแสดงให้เทพเจ้าเห็น หลังจากนั้นนำขนมไหว้ให้ผู้แสดงรับประทานคนละเล็กละน้อย ทั้งนี้เพื่อเป็นสิริมงคลในการแสดง ไม่ให้เกิดอุปสรรคใดๆ เป็นการสร้างขวัญกำลังใจ และทุกครั้งที่ทำตามนี้ ไม่เคยบังเกิดเหตุการณ์ใดๆ ที่ไม่ดีเลย

การแสดงจะใช้ผู้ถือธง (เปรียบเสมือนการให้สัญญาณในการรบ) โดยไม่ใส่ทั้งลำและธงที่มีพื้นสีแดง ภาษาจีนอยู่กลางธงเป็นอักษรที่กล่าวถึง ชาวเม้งจื้อ (เม้งจื้อ แปลว่า เทพเจ้า) และมียอดโคมไฟ หรือที่เรียกว่า เต็งรัง ห้อยแขวนอยู่ที่ปลายยอดไม้ไผ่ มีนักแสดงที่เป็นผู้ถือธง คอยให้จังหวะในการแสดง และนักแสดงอื่นๆ ก็จะเดินประกอบจังหวะกันไป เช่น ทำสอดไม้สอดกลอง ทำตีไม้ตีกลอง ทำหมอบพื้น ทำยกแขนสูงในการตีไม้ ทำทางประกอบการใช้หน้า ฯลฯ

การแต่งกาย

การแต่งหน้านักแสดง ถ้าทุกท่านเห็นการแสดง เล่นจิว การแต่งหน้า จะคล้ายคลึงกัน แต่ถ้าใช้ชุดการแต่งหน้าของ จิว มาแต่งจะแพง เนื่องจากแป้งพับบนใบหน้า สีที่ทาจะเป็นอย่างดี มีราคาแพง ดังนั้นเอ็งกอ มักจะใช้แป้งทาหน้าที่มีการขายอยู่ที่เยาวราช นำมานวดให้เป็นเนื้อเดียวกัน และผสมน้ำเพื่อทาบนใบหน้าของนักแสดง ส่วนสีส้นเช่น สีแดง สีน้ำเงิน สีดำ สีเขียว จะขายเป็นหลอด ใน 1 ชุด เหมือนกับสีที่ใช้กับการวาดเขียนของนักเรียน แต่จะเป็นสีที่แพง ช่างแต่งหน้าจะทำการวาดบนใบหน้า เช่นนักแสดงผู้โต หน้าดูขึงขัง ก็มักจะวาดให้ดูหน้าเกรงขาม แต่ถ้าผู้โต มีใบหน้าหวาน ก็วาดหน้าให้อ่อนช้อย

นักแสดง

ผู้แสดง เอ็งกอ ในสมัยก่อนมักจะใช้ผู้ที่มีใจรัก และมีอายุ 17 ปี ขึ้นไป ไม่เกิน 35 ปี แต่ปัจจุบันหลังจากได้ฟื้นฟูเพื่อสืบสานตำนานเอ็งกอจะมีผู้แสดงที่อายุต่ำสุดเคยทำการแสดงคือ 4 ขวบ จนถึงอายุไม่เกิน 25 ปี ทั้งนี้เพราะ เพื่อต้องการให้เด็กๆ และเยาวชน ได้รักชมรดกทางศิลปวัฒนธรรมอันดีงามนี้ไว้ให้ยั่งยืนตลอดไป

การแสดงเอ็งกอ

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น เทศบาลเมืองพนัสนิคม

.....

➤ ด้านภาษาและวรรณกรรม

การทายโจ๊กปริศนา

เจ้าของภูมิปัญญา : นายสมดุรงค์ ทำเนาว์ / นายประสิทธิ์ ประสิลา
สถานที่ตั้ง : โรงเรียนเทศบาล 4 เจริญอุบลภูมิปัญญาธร ถ.บึงคล้า
ต.พนัสนิคม อ.พนัสนิคม จ.ชลบุรี
เบอร์โทรศัพท์ : 081-615-4775 / 089-407-7322

ข้อมูล

“โจ๊กปริศนา” เดิมเรียกว่า “พะหมี่” ชาวเมืองชล เรียกใหม่ว่า “ปริศนากรวี” ก่อนจะเรียกว่า “โจ๊กปริศนา” ตามตัวตลก (Joker) ที่มาช่วยติดและปลดแผ่นโจ๊กให้นายโจ๊กชื่อดัง ที่วัดนอก อำเภอเมืองชลบุรี มาจนทุกวันนี้

ชาวพนัสนิคมนำมาสืบทอดและพัฒนาการเล่นจาก “๕ แบบ ๕ อย่าง” มาเป็น “๑๑ แบบ ๑๙ อย่าง” เล่นกันทั่วไปในจังหวัดชลบุรีเรื่อยมา แล้วก็เผยแพร่ ออกไปทั่วประเทศและตามชุมชนต่างๆ อีกด้วย

“บ้านโจ๊กปริศนา” ตั้งอยู่บน ถ.นางสิบสอง ต.หมอนนาง อ.พนัสนิคม จ.ชลบุรี ติดกับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต ๒ ถูกออกแบบเป็นเรือนปั้นหยาชั้นเดียว สร้างขึ้นเพื่อถ่ายทอดและสืบสานตำนาน “โจ๊กปริศนาพนัสนิคม” ภายในตกแต่งด้วยเครื่องเรือนและสิ่งของเครื่องใช้ในอดีต เพื่อให้ผู้มาเยือนได้รำลึกถึงวันเวลาในอดีต อีกทั้งเยาวชนรุ่นหลังยังได้มีโอกาสสัมผัสช่วงเวลาดังกล่าวร่วมกัน

บริเวณสวนหลังบ้าน สร้างเป็นศาลาแปดเหลี่ยมเพื่อใช้จัดกิจกรรมการเล่นทายโจ๊กปริศนาในทุกวันเสาร์แรกของเดือน โดยมี “นายโจ๊ก” ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันมาจัดกิจกรรมสำหรับประชาชนทั่วไป

สำหรับนักเรียนนักศึกษาและสถานศึกษา นอกจากมาร่วมกิจกรรมตามปกติแล้ว ยังสามารถเข้าเยี่ยมชมได้เป็นหมู่คณะ โดยการนัดหมายล่วงหน้า ทั้งนี้ จะมีวิทยากร บรรยายให้ความรู้กับผู้มาเยือน ให้ได้รู้จัก “โจ๊กปริศนา” ในมุมมองที่ลึกซึ้งและกว้างขวางขึ้น โดยกิจกรรมดังกล่าวนี้ มี อาจารย์สมดุรงค์ ทำเนาว์ ประธานชมรมโจ๊กปริศนาพนัสนิคม เป็นผู้ดูแลและให้คำแนะนำ

ชมรมโจ๊กปริศนาพนัสนิคม ได้เขียนคำจำกัดความหมายของคำว่า “โจ๊ก” เป็นคำกลอนสุภาพ ดังนี้

โจ๊ก มิใช่หมายถึงซึ่งข้าวต้ม	ที่นิยมผสมไก่หมูไข่ขิง
โจ๊ก มิใช่ไฟโจ๊กโป๊กเกอร์จริง	หรือเป็นโจ๊ก ตลกยั้งอิงคะนอง
แต่โจ๊ก คือปริศนาภาษาศิลป์	กลั่นกรองรินหลังหลากจากสมอง

แฝงเงื่อนไขคำทายในร้อยกรอง เป็นการลองปัญญาภาษาไทย

จึงพอสรุปได้ว่า “โจ๊ก” คือ ปริศนาคำประพันธ์ของไทยที่มีความหมายตามรูปแบบประเพณีการเล่นที่วางไว้ตายตัวตามความนิยมของท้องถิ่นจังหวัดชลบุรี

โจ๊กปริศนาเมืองชล แบ่งออกเป็นประเภทๆ และแต่ละประเภทยังแบ่งออกเป็นประเภทย่อยๆ ลงไปอีกประเภทหลายๆ อย่างก็มี เราจึงเรียก “ประเภท” ว่า “แบบ” เรียกประเภทย่อยๆ ว่า “อย่าง” เพื่อให้ผู้เล่นที่เป็นนักเรียน นักศึกษา ครู อาจารย์ และชาวบ้านได้เข้าใจตรงกันง่ายๆ

การแยก “แบบ” ของการทายโจ๊กปริศนาออกเป็นชนิดต่างๆ มากกว่า ๑๑ ชนิดของจังหวัดชลบุรีนั้นต้องอาศัย “คำตอบ” หรือ “คำเฉลย” เป็นหลัก เดิมเรียกว่า “ธง” เมื่อผู้เล่นทายผิดแบบ “นายโจ๊ก” จะบอกว่า “ผิดธง” ดังนั้น ผู้ที่จะเขียนโจ๊กปริศนาลงในแผ่นกระดาษออกมาแขวนบนเส้นลวดให้คนเล่นทายกันได้จะต้องมีครammerรู้เรื่อง “แบบ” หรือ “ธง” ของโจ๊กปริศนาให้่องแท้เสียก่อน ส่วนคนทายก็มีได้ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ยิ่งมีความรู้เรื่องเทคนิควิธีการของผู้ตั้งปริศนามากเท่าใดก็ย่อมจะคิดค้นหาคำตอบได้ง่ายมากขึ้นเท่านั้น ต่างกันอยู่แต่เพียงว่า คนสร้างปริศนาจนลอกกลงแผ่นกระดาษออกมาติดให้คนทายได้นั้นผิดพลาดไม่ได้ ทั้งภาษาไทยที่นำมาเขียนเป็นคำประพันธ์และสำเนียงของภาษาต่างๆ ที่นำมาตั้งเป็นคำตอบ เพราะถือว่า “นายโจ๊ก” เป็นผู้ที่มีความรู้ดีกว่าคน “ทายโจ๊ก”

การทายโจ๊กปริศนา

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น เทศบาลเมืองพนัสนิคม

.....

➤ ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การทำผลิตภัณฑ์รักษ์โลกด้วยสมุนไพรไทย

เจ้าของภูมิปัญญา : นางจิราพร พุ่มจำปา
สถานที่ตั้ง : 2/1 ถ.พุ่มมาวาส ต.พนัสนิคม อ.พนัสนิคม จ.ชลบุรี
เบอร์โทรศัพท์ : 085-094-3035

ข้อมูล

จากการเจริญเติบโตของชุมชน ที่นับวันจะกลายเป็นชุมชนเมือง ประชากรในเขตเทศบาลมีความหนาแน่นและตัวอาคารบ้านเรือนเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เช่น น้ำเสีย ท่อระบายน้ำอุดตัน ขยะ เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาที่เกิดจากการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างฟุ่มเฟือยก่อให้เกิดปัญหาในด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะเรื่องปัญหาน้ำเสียที่เกิดจากครัวเรือนที่ปล่อยลงสู่แหล่งน้ำโดยไม่มีการบำบัด ก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม

ดังนั้น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมน้ำเสีย โดยการบำบัดน้ำเสียจากต้นทางซึ่งก็คือจากครัวเรือนและชุมชน เป็นการช่วยลดปริมาณน้ำเสียและปรับปรุงพัฒนาคุณภาพน้ำให้ดีขึ้น เทศบาลเมืองพนัสนิคม จึงได้จัดโครงการปิดทองหลังพระขึ้น โดยกำหนดกิจกรรมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ใช้ชีวิตประจำวันจากพืชสมุนไพรและจุลินทรีย์ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประชาชนกลับไปสู่วิถีชีวิตธรรมชาติ ลดการใช้สารเคมี ซึ่งจุลินทรีย์ที่มีประสิทธิภาพในผลิตภัณฑ์จะช่วยย่อยสลายคราบไขมันสิ่งสกปรกในท่อระบายน้ำและแหล่งน้ำ ช่วยลดการอุดตันของท่อระบายน้ำ ปริมาณสารเคมีตกค้างในดินหรือแหล่งน้ำน้อยลง น้ำสะอาดมากขึ้น เพื่อช่วยลดปริมาณน้ำเสียก่อนที่จะถูกทิ้งลงสู่ท่อระบายน้ำหรือแหล่งน้ำธรรมชาติ รมณรงค์ให้ประชาชนที่พักอาศัยในเขตเทศบาลเห็นความสำคัญของการบำบัดน้ำเสีย ส่งเสริมความรู้และประโยชน์ที่จะได้รับแก่ประชาชนในชุมชน โดยยึดการดำเนินการโดยประชาชนและก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ประชาชน สอดคล้องกับการดำเนินงานโครงการปิดทองหลังพระ ตามแนวพระราชดำริ ในมิติด้านสิ่งแวดล้อม

ชุมชนย่อยที่ 10 เทศบาลเมืองพนัสนิคมได้เข้าร่วมโครงการ “ปิดทองหลังพระ” กับเทศบาลเมืองพนัสนิคม ร่วมกันก่อตั้งกลุ่ม “ชุมชน 10 รักษ์โลก” ขึ้น และต่อมาเพื่อเป็นการเปิดกว้างให้แก่ประชาชนทั่วไปได้เปลี่ยนชื่อเป็น กลุ่มเซฟเดอะเอิร์ท ชุมสิบริกษ์โลก โดยดำเนินโครงการ “การพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม จากสมุนไพรไทย ด้วยเทคโนโลยีจุลินทรีย์กลุ่มสร้างสรรค์ (EM)”

กลุ่ม “เซฟเดอะเอิร์ท ชุมสิบลัทธิโลก” ประกอบไปด้วยคณะกรรมการชุมชนย่อยที่ 10 เทศบาลเมืองพนัสนิคม ประชาชนภายในเขตชุมชนย่อยที่ 10 และชุมชนย่อยอื่นๆ ร่วมเป็นคณะกรรมการ แบ่งสรรหน้าที่กันทำงาน และตั้งคณะที่ปรึกษาจากหน่วยงานต่างๆ โดยชุมชน สามารถบริหารจัดการโครงการได้ด้วยตนเอง และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ก่อตั้งศูนย์การเรียนรู้เรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ และสิ่งแวดล้อม จากสมุนไพรไทย ด้วยเทคโนโลยีจุลินทรีย์กลุ่มสร้างสรรค์ (EM)

➤ ที่ทำการชุมชนย่อยที่ 10 ตั้งอยู่หลังหอพระพนัสบดี ทางกลุ่มเซฟเดอะเอิร์ท ชุมสิบลัทธิโลก ขอเข้าใช้สถานที่เป็นศูนย์การเรียนรู้เรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ และสิ่งแวดล้อม จากสมุนไพรไทย ด้วยเทคโนโลยีจุลินทรีย์กลุ่มสร้างสรรค์ (EM)

➤ สร้างองค์ความรู้เรื่องจุลินทรีย์และสมุนไพร เพื่อผลิตเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ

การทำผลิตภัณฑ์รักษัโลกด้วยสมุนไพรไทย

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น เทศบาลเมืองพนัสนิคม

.....

➤ ด้านการแพทย์ไทย

การนวด

เจ้าของภูมิปัญญา : นายบวร พิทักษานนท์กุล
สถานที่ตั้ง : 30 ถ.หุ้ยมาวาส ต.พนัสนิคม อ.พนัสนิคม จ.ชลบุรี
เบอร์โทรศัพท์ : 081-169-7807

ข้อมูล

นายบวร พิทักษานนท์กุล ได้ผ่านการฝึกอบรมในหลักสูตรต่างๆ ดังนี้

1. สำเร็จหลักสูตรนวดแผนไทย รุ่นที่ 13 (300ชั่วโมง) จากสถาบันการแพทย์แผนไทย กระทรวงสาธารณสุข
2. สำเร็จหลักสูตรอบรมนวดไทย 800 ชั่วโมง รุ่นที่ 2 จากสถาบันการแพทย์แผนไทย กระทรวงสาธารณสุข
3. สำเร็จการอบรมหลักสูตรวิชาชีพ สาขาการแพทย์แผนไทย ประเภทการนวดไทย รุ่นที่ 5 จากสถาบันการแพทย์แผนไทย กระทรวงสาธารณสุข (1,300 ชั่วโมง)
4. ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ ระดับ 1 สาขาอาชีพการแพทย์แผนไทย ประเภทการนวดไทย
5. เป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทย ประเภทการนวดไทย ใบอนุญาตที่ พท.น.787
6. เป็นครูใหญ่โรงเรียนศิลปศาสตร์ สุขภาพแผนไทย ประเภทอาชีวศึกษา สอนนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง และนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ 50 ชั่วโมง
7. วิทยากรสอนนวดแผนไทยโครงการ ผู้ช่วยแพทย์แผนไทย 330 ชั่วโมง วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น

การนวด

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น เทศบาลเมืองพนัสนิคม

.....

➤ ด้านอาหารพื้นบ้าน

การทำหมี่แดง แกงลาว

เจ้าของภูมิปัญญา : นางอำนาจ อนันต์ปรีดาสุข
สถานที่ตั้ง : 13/4 ซ.โรงฆ่าสัตว์ ถ.เมืองเก่า ต.พนัสนิคม อ.พนัสนิคม จ.ชลบุรี
เบอร์โทรศัพท์ : 090-723-1967

ข้อมูล

ตลาดสดเมืองพนัสนิคมขายของกันแต่เช้าตรู่ หากใครมาเดินซื้อของกันละก็จะเห็นทั้งคนไทย คนจีน และคนลาว เรียกลูกค้าเข้าร้านกันอย่างสนุกสนาน สร้างสีสันให้ตลาดมีชีวิตมากๆ ของกินเพียบเต็ม 2 ข้างทาง ทั้ง ของสด ของแห้ง ของอร่อย ของถูก ของดี ซึ่งอาหารที่เป็นอาหารขึ้นชื่อของเมืองพนัสนิคมคือ “หมี่แดง แกงลาว” ซึ่งชาวบ้านบอกว่าหาอร่อย ๆ กินค่อนข้างยากแล้ว

หมี่แดง แกงลาว ทอดมัน ความลงตัวที่ยืนนานมาเกือบร้อยปี อีกหนึ่งเมนูอาหารพื้นถิ่นพนัสนิคม หากินได้ทั้งตลาดเก่าและตลาดใหม่ คนพนัสนิคมส่วนใหญ่ไม่สืบเชื้อสายมาจากคนจีนก็มาจากทางลาว หมี่แดงกับแกงลาวอาจจะพบเห็นได้ไม่ยาก แต่ทอดมันเมืองพนัสนิคม รับประทานไม่เหมือนจังหวัดไหนๆ ในประเทศไทยนี้เพราะรสชาติหวานมันมาก ของแท้ต้องไม่มีน้ำจิ้มมาจาก (อารมณ์คล้ายๆ แจงลอนปิ้งแถวหนองมน แต่เปลี่ยนเป็นทอด แต่หวานกว่า) เมื่อกินผสมกันทั้งสามอย่างแล้วรสชาติจะนุ่มมาก ทั้งผิวสัมผัสที่หลากหลายและรสชาติที่มีทั้ง เปรี้ยว หวาน มัน เค็ม เผ็ด มาครบทุกรสจริงๆ

